

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Środowiska

KSI.410.003.05.2016

P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/045 – Ochrona jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Grzegorz Bąk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/3/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przasnyszu, ul. Gołymińska 13, 06-300 Przasnysz, zwana dalej „PSSE” lub „Stacją”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zofia Mirska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej ¹ , zwany dalej „PPIS”. (dowód: akta kontroli str. 3-32)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W okresie 2013–2016 (I kwartał) PPIS realizował zadania w zakresie zapewnienia utrzymania należytej jakości ujmowanej i podawanej do sieci wodociągowej wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi poprzez:

- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dotyczącego ujęć wody i ich stref ochronnych, polegającego m.in. na gromadzeniu danych dotyczących zbiorowego zaopatrzenia w wodę, wydawaniu opinii sanitarnych do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian, przedkładanych przez gminy powiatu przasnyskiego;
- podejmowanie działań w celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia, po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów jakości wody, polegających na zobowiązaniu przedsiębiorstw wodociągowych do przeprowadzenia działań naprawczych i monitorowaniu ich realizacji, a także informowanie organów jednostek samorządu terytorialnego o podjętych działaniach;
- informowanie poprzez stronę internetową o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

¹ Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przasnyszu w trakcie przeprowadzonej niniejszej kontroli była na urlopie wypoczynkowym (19.04.-30.06.2016 r.) a zastępował ją pracownik na podstawie upoważnienia.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono nieprawidłowości w nadzorze PPIS nad wykonywaniem przez przedsiębiorstwa wodociągowe monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia, w związku z:

- nieegzekwowaniem określania, w harmonogramach pobierania próbek wody do badań przez przedsiębiorstwa wodociągowe, parametrów jakości wody planowanych do badania w ramach monitoringu kontrolnego oraz przeglądowego;
- niezadaniem wskazywania w ww. harmonogramach, laboratorium mającego dokonywać badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej i tym samym brakiem możliwości weryfikacji posiadania przez laboratorium zatwierdzonego systemu jakości prowadzenia badań jakości wody,
- nieegzekwowaniem ustalania w ww. harmonogramach minimalnej częstotliwości poboru próbek wody do badań, określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi³ (dalej „rozporządzenie jwps”).

Ponadto PPIS nie przekazywał w latach 2013–2016 ocen obszarowych jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego konsumentów do wiadomości właściwym burmistrzom i wójtom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dotyczącego ujęć wody i ich stref ochronnych

Opis stanu faktycznego

Na terenie objętym nadzorem PPIS znajdowało się 21 stref zaopatrzenia w wodę. Dane dotyczące monitorowania jakości wody PPIS gromadził w ramach Systemu Monitoringu Jakości Wody do Spożycia Woda-Excel⁴, wprowadzonego do stosowania w Państwowej Inspekcji Sanitarnej. System umożliwiał (zgodnie z obowiązującym w badanym okresie Poradnikiem pracy⁵) m.in. prowadzenie wykazu: przedsiębiorstw wodociągowych, urządzeń wodociągowych, miejsc pobierania próbek wody, a ponadto stacji uzdatnia wody, stref zaopatrzenia w wodę, działań naprawczych, decyzji dotyczących poprawy jakości wody, skarg ludności na nieodpowiednią jakość wody. Liczby ujęć, wykazanych w Systemie według przedziałów wydajności (ujęć podziemnych na terenie powiatu przasnyskiego) były zgodne z liczbami urządzeń dostarczających wodę wykazanymi w sprawozdaniach MZ-46 z działalności w zakresie higieny komunalnej za lata 2013–2015.

Zgodnie z danymi z Systemu, w kontrolowanym okresie na terenie powiatu przasnyskiego funkcjonowało 21 ujęć wód podziemnych, z tego: jedno o wydajności: $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$, 18 o wydajności $>100 \leq 1.000 \text{ m}^3/24\text{h}$ oraz dwa o wydajności $>1.000 \leq 10.000 \text{ m}^3/24\text{h}$. Działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadziło sześć przedsiębiorstw wodociągowych obsługując 21 sieci wodociągowych, o łącznej długości 1.133 km, z których korzystało 98,7% ludności powiatu. Na nadzorowanym terenie nie funkcjonowały studnie

³ Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm. Rozporządzenie uchylone z dniem 28 listopada 2015 r. przez rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989).

⁴ Dalej „System”.

⁵ Poradnik pracy w systemie Woda-Excel wersja 3, opracowany w Zakładzie Higieny Komunalnej Zakładu Higieny w Warszawie, uzgodniony z Głównym Inspektorem Sanitarnym; Warszawa, kwiecień 2007 oraz Poradnik pracy w systemach w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody – System Monitoringu Jakości Wody do Spożycia oraz System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach do stosowania przez państwowych wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektorów sanitarnych, wersja 4.3.; Warszawa, marzec 2016.

publiczne. PPIS nie posiadał informacji oraz nie prowadził wykazu indywidualnych studni, służących do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 33-42, 299-305, 654-672, 696-700, 791-792)

Według danych PPIS, dotyczących stref ochronnych nadzorowanych ujęć wody, w kontrolowanym okresie strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej ustanowiono dla czterech ujęć. Nie ustanowiono dla żadnego ujęcia strefy ochronnej z terenem ochrony pośredniej. Z dniem 31 grudnia 2012 r., zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – *Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw*⁶, strefy ochronne wygasły dla 17 ujęć, w tym dla siedmiu ujęć z ustanowionym terenem ochrony pośredniej.

(dowód: akta kontroli str. 306-380)

W kontrolowanym okresie PPIS uczestniczył w 11 postępowaniach w sprawie przyjęcia dokumentów planistycznych lub ich zmian, obejmujących tereny ujęć oraz ich stref ochronnych, z czego: do dwóch wniosków dotyczących zaopiniowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie przedkładał uwag, a do dnia zakończenia kontroli zaopiniował osiem z 9 wniosków o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla opracowywanego projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Według danych przekazanych przez PPIS, nie uczestniczył on w postępowaniach w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 381a, 470-513, 591-653)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dotyczącego ujęć wody i ich stref ochronnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Nadzorowanie i wykonywanie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie PPIS corocznie zatwierdzał system jakości prowadzonych badań wody dla Laboratorium Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu.

PPIS posiadał harmonogramy prowadzenia badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, przekazane przez wszystkie sześć przedsiębiorstw wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 43-298, 690-695, 701-734)

PPIS prowadził wykaz miejsc pobierania próbek wody objętych monitoringiem jakości wody oraz prowadził pobór próbek wody do badań w 84 miejscach, w tym w 20 miejscach na ujęciach wody, w 21 miejscach wprowadzania wody do sieci wodociągowej oraz w 43 miejscach w sieci wodociągowej. Częstotliwość poboru próbek prowadzona przez PPIS zależała od objętości produkowanej wody i była zgodna z wymogami określonymi w załączniku nr 6 do ww. rozporządzeń jwps.

Szczegółowa analiza harmonogramów badań prowadzonych przez PPIS dla dwóch ujęć (tj. Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu

⁶ Dz. U. Nr 32, poz. 159. z późn. zm.

oraz Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chorzelach) wykazała, że zakres badanych parametrów odpowiadał wymaganiom określonym w rozporządzeniach jwps.

(dowód: akta kontroli str. 675-687, 696-700, 735-740, 754-792)

W kontrolowanym okresie PPIS stwierdził 24 przypadki przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, z tego: pięć w 2013 r., osiem w 2014 r., 10 w 2015 r., zaś w 2016 r. – jedno. Przekroczenia dotyczyły jednego lub kilku z niżej wymienionych parametrów: amoniak, mętność, barwa, bakterie grupy Coli, mangan, żelazo, zapach, smak, ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 20°C po 72h.

Przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody w sieciach wodociągowych PPIS stwierdził łącznie w 31 przypadkach, z tego: dziewięć w 2013 r., 10 w 2014 r., 11 w 2015 r. oraz jedno w 2016 r. Przekroczenia dotyczyły jednego lub kilku z niżej wymienionych parametrów: bakterie grupy Coli, mangan, żelazo, amoniak, mętność, barwa, Escherichia Coli, ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 20°C po 72h, zapach, Entorokoki kałowe, Clostridium perfringens, smak.

(dowód: akta kontroli str. 743-753)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 20 na 24 (tj. w 83,3%) harmonogramach pobierania próbek wody do badań z kontrolowanego okresu, przekazanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, PPIS nie wygzekwował określenia jakie parametry jakości wody badane będą w ramach monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego oraz w 21 na 24 (tj. w 87,5%) ww. harmonogramach – wskazania laboratorium, mającego wykonywać badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS dokonywał weryfikacji, czy badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane są przez laboratorium o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, o którym mowa w art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁷, dopiero po otrzymaniu wyników monitoringu badań jakości wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej. Tym samym PPIS dopiero na etapie otrzymywania sprawozdań z przeprowadzonych badań mógł weryfikować czy badane parametry odpowiadają zakresowi badań określonymu dla monitoringu kontrolnego oraz dla monitoringu przeglądowego.

Starszy asystent w pionie Epidemiologii, z upoważnienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu podała w wyjaśnieniach: „Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu uzgadniając z przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi harmonogramy pobierania próbek wody do badań na lata 2013-2016 nie wymagał określenia w nich parametrów objętych monitoringiem kontrolnym i przeglądowym, ponieważ w wyżej wymienionym rozporządzeniu nie ma jednoznacznie określone, że w ustalanych harmonogramach te parametry powinny być ujęte. (...) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu uzgadniając z przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi harmonogramy pobierania próbek wody do badań na lata 2013-2016 nie wymagał określenia w nich laboratorium, któremu zlecone zostaną badania wody w ramach kontroli wewnętrznej, ponieważ w wyżej wymienionym rozporządzeniu nie ma jednoznacznie określone, że w ustalanych harmonogramach te informacje powinny być ujęte. (...) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu zgodnie z § 12 ust. 7 pkt 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (...)”

⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 139 z późn. zm.

w ramach monitoringu jakości wody pozyskuje od przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych wyniki badań jakości wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej. Na podstawie tych wyników dokonuje weryfikacji czy badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane są przez laboratorium o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, o którym mowa w art. 12 ust. 4 z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wykaz laboratoriów zatwierdzonych, innych niż PIS aktualizowany jest na bieżąco i przekazywany do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie."

Zdaniem NIK na powstanie ww. nieprawidłowości wpływ miało niezgadnianie przez PPIS harmonogramów w sposób bardziej sformalizowany. NIK nie podziela stanowiska PPIS, że stosowane przez PPIS mechanizmy weryfikacji harmonogramów, polegające na telefonicznym konsultowaniu ich zakresu i uznawaniu, że niezgłoszenie przez PPIS uwag do harmonogramów oznacza ich akceptację, są wystarczające. Zasada dokumentowania sposobu załatwiania spraw w formie pisemnej obowiązuje w relacjach organu administracji z innymi organami lub podmiotami. Wymusza to na stronach dochowania staranności na przykład podczas analizy harmonogramów i odniesienia się do wszystkich elementów wymaganych w harmonogramie.

(dowód: akta kontroli str. 673-695, 701-735, 741-742, 754, 756-792)

2. W przypadku wszystkich trzech wybranych do szczegółowego badania harmonogramów pobierania próbek wody do badań na lata 2013–2015, uzgodnionych z przedsiębiorstwami wodociągowymi, PPIS nie egzekwował wykonania wymaganej, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi częstotliwości pobierania próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego. W przypadku harmonogramu Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu na 2013 r. i harmonogramu na 2015 r. Urzędu Gminy Przasnysz (wszystkie cztery ujęcia) stwierdzono o jedną próbkę mniej (zmniejszenie o 25%), zaś w przypadku harmonogramu na 2014 r. Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chorzelach – mniej o dwie próby na czterech z pięciu ujęć (zmniejszenie o 50%).

Starszy asystent w pionie Epidemiologii, z upoważnienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu podała w wyjaśnieniach, że: „Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu uzgadniając harmonogram kontroli na 2013-2015 r. z Urzędem Gminy Przasnysz nie egzekwował wymaganej w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. częstotliwości pobierania próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego zmniejszając częstotliwość pobierania próbek wody o jedną próbę (wszystkie cztery ujęcia) ponieważ uznał, że jedna z wymaganych czterech prób monitoringu kontrolnego po uzupełnieniu parametrów będzie wykonana jako monitoring przeglądowy, więc liczba tych prób jest właściwa. Są to małe wodociągi o produkcji od 100 do 600 m³/d więc Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu przyjął taki sposób liczenia. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu uzgadniając harmonogram kontroli na 2013-2015 r. z Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chorzelach nie egzekwował wymaganej w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. częstotliwości pobierania próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego zmniejszając częstotliwość pobierania próbek wody kontrolnego o dwie próby (na czterech ujęciach z pięciu) ponieważ:

- uznał, że jedna z wymaganych czterech prób monitoringu kontrolnego po uzupełnieniu parametrów będzie wykonana jako monitoring przeglądowy. Są to małe wodociągi

o produkcji od 100 do 600 m³/d więc Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu przyjął taki sposób liczenia;

- *brak drugiej próby monitoringu kontrolnego spowodowany był niedokładnym przeanalizowaniem przedstawionych harmonogramów.*

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu uzgadniając harmonogram kontroli na 2013–2015 z Miejskim Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Przasnyszu nie egzekwował wymaganej w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi częstotliwości pobierania próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego zmniejszając częstotliwość pobierania próbek wody o jedną próbę, ponieważ uznał, że jedna z wymaganych dziesięciu prób monitoringu kontrolnego po uzupełnieniu parametrów będzie wykonana jako monitoring przeglądowy, więc liczba tych prób jest właściwa.”

Zdaniem NIK, § 4 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia jwps jednoznacznie wskazuje na minimalną wymaganą częstotliwość badania, dopuszczając jej zmniejszenie tylko dla monitoringu przeglądowego (§ 13 ust. 1 rozporządzenia jwps). PPIS nie powinien więc, niezgodnie z ww. przepisami, akceptować braku wykonywania omawianych badań z wymaganą częstotliwością.

(dowód: akta kontroli str. 673-695, 701-735, 741-742, 754, 756-792)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działania w celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

W związku z wystąpieniem w kontrolowanym okresie 24 przypadków przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, PPIS podjął następujące działania w stosunku do odpowiednich przedsiębiorstw wodociągowych:

- wydał 19 decyzji⁸, w których stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia z wodociągu publicznego oraz zobowiązał przedsiębiorstwa wodociągowe do wyeliminowania ponadnormatywnych zawartości parametrów w wodzie i doprowadzenia jej jakości do wymagań określonych w rozporządzeniach jwps, a także określił dopuszczalną wartość parametrów, na jakie pozwalała stwierdzona warunkowa przydatność;
- skierował cztery pisma w związku ze stwierdzeniem pogorszenia jakości fizykochemicznej wody, w których wnioskował o wskazanie przyczyn pogorszenia, planowanych do realizacji działań naprawczych, określenia terminu niezbędnego do uzyskania wymaganej jakości fizykochemicznej wody lub dostarczenia wyników badań wykazujących wyeliminowanie ponadnormatywnej zawartości parametrów i poziomu mętności wody;
- wydał dwa upomnienia wzywające do wykonania obowiązku wyeliminowania skażenia mikrobiologicznego oraz prowadzenia skutecznych działań naprawczych w całej sieci dystrybucyjnej dwóch wodociągów.

(dowód: akta kontroli str. 33-42, 382-469, 675-687, 743-753)

⁸ W kontrolowanym okresie prowadzono również działania w odniesieniu do dwóch decyzji wydanych przed 2013 r.

W kontrolowanym okresie PPIS nie stwierdził przypadków braku przydatności wody do spożycia na warunkach przyznanego odstępstwa ani nie stwierdził braku przydatności wody do spożycia.

We wszystkich przypadkach, w których PPIS stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia, poinformował właściwych wójtów i burmistrzów o podjętych działaniach.

PPIS po realizacji przez przedsiębiorstwa działań naprawczych stwierdził przydatność wody do spożycia. Poprawa jakości wody nastąpiła po upływie od 3 tygodni do 42 miesięcy od wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych jej parametrów.

(dowód: akta kontroli str. 33-42, 299, 382-469)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej działań w celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Informowanie organów gmin i konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie PPIS, na podstawie przeprowadzonych badań jakości wody, wydawał dla każdej strefy zaopatrzenia okresowe oceny jakości wody – łącznie 146 ocen, z tego: 42 w 2013 r., 44 w 2014 r., 45 w 2015 r. oraz 15 w I kwartale 2016 r., co wypełniało wymagania w zakresie częstotliwości wydawania ocen, określone w § 16 ust. 4 oraz § 19 ust. 4 rozporządzeń jwps.

Na podstawie analizy ośmiu okresowych ocen jakości wody wydanych przez PPIS, wybranych do szczegółowego badania, ustalono, że PPIS, powołując się na wyniki badań jakości wody, stwierdził w dwóch przypadkach przydatność wody do spożycia przez ludzi, a w sześciu przypadkach warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi. W przypadku stwierdzenia warunkowej przydatności wody do spożycia wskazywano parametry, których dopuszczalne wartości zostały przekroczone.

Wydawane w czasie objętym kontrolą oceny jakości wody PPIS przekazywał właściwym wójtom i burmistrzom w terminie najpóźniej trzech dni od ich sporządzenia.

Informacje o jakości wody w poszczególnych obszarach zaopatrzenia, wynikające z okresowych ocen znajdowały się również w przedkładanym corocznie Staroście Przasnyskiemu opracowaniu „*Stan sanitarny powiatu przasnyskiego*”.

(dowód: akta kontroli str. 33-42, 514-564, 565-587, 590, 743-752)

PPIS, na podstawie okresowych ocen jakości wody, sporządził w badanym okresie obszarowe oceny jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego konsumentów. Oceny obszarowe sporządzono dla wszystkich stref zaopatrzenia ludności w wodę, wszystkich gmin w powiecie oraz dla powiatu, co było zgodne z §17 ust. 3, oraz § 20 ust. 3 rozporządzeń jwps. Ww. oceny zawierały wykaz producentów wody zaopatrujących ludność oraz informacje, o których mowa w § 17 ust. 2 pkt 2 oraz § 20 ust. 2 pkt 2 rozporządzeń jwps. PPIS wydawał oceny obszarowe raz na rok, w terminach: 29 marca 2013 r., 23 kwietnia 2014 r., 29 kwietnia 2015 r. oraz 18 maja 2016 r.

Sporządzone w kontrolowanym okresie obszarowe oceny jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego były przekazywane tylko Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 534, 565-587)

PPIS zamieszczał na własnej stronie internetowej (przasnysz.psse.waw.pl) aktualne informacje o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w których w odniesieniu do każdego z 21 wodociągów podawał objętość produkowanej wody, ocenę jej jakości, a w przypadku stwierdzenia, że woda nie spełnia wymagań jakości, wykazywał parametry, które zostały przekroczone.

(dowód: akta kontroli str. 33-42)

W badanym okresie nie wpłynęły do PPIS żadne wnioski o udostępnienie informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 514)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, dotyczącej informowania organów gmin i konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Sporządzane w latach 2013–2016 obszarowe oceny jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego nie były przekazywane do wiadomości właściwym wójtom i burmistrzom. Stanowiło to naruszenie przepisu § 17 ust. 5 oraz § 20 ust. 5 rozporządzeń jwps.

Starszy asystent w pionie Epidemiologii z upoważnienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu podała w wyjaśnieniach: „(...) w latach 2013-2016 oceny obszarowe jakości wody oraz szacowania ryzyka zdrowotnego nie były przekazywane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu do wiadomości bezpośrednio właściwym wójtom, burmistrzom. PPIS w Przasnyszu przekazywał jedynie oceny stanu sanitarnego powiatu 2013-2016 do Starostwa Powiatowego w Przasnyszu. Opracowania te były przedstawiane przez PPIS w Przasnyszu na organizowanych Radach Powiatu. Oceny te były do wglądu w siedzibie Starostwa Powiatowego dla osób zainteresowanych i akceptowane na Radach Powiatu, w których uczestniczyli radni jak również Wójtowie poszczególnych gmin. Mieli oni więc informację na temat jakości wody w wodociągach mieszczących się na terenach poszczególnych gmin. Do właściwych wójtów i burmistrzów bezpośrednio przekazywane były 1-4 razy do roku oceny okresowe jakości wody stwierdzające przydatność wody do spożycia bądź warunkową przydatność wody do spożycia. Innych form przekazywania ocen obszarowych do wójtów, burmistrzów Państwowy Inspektor Sanitarny w Przasnyszu nie stosował, uznał to za wystarczające.”

(dowód: akta kontroli str. 534, 565-590, 793-794)

Zdaniem NIK wskazane wyżej przepisy jednoznacznie zobowiązują PPIS do przekazywania obszarowych ocen jakości wody do wiadomości właściwego wójta i burmistrza.

Ocena **częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o:

- 1) sprawowanie rzeczywistego nadzoru nad wykonywaniem przez przedsiębiorstwa wodociągowe monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia poprzez weryfikowanie, na etapie uzgadniania harmonogramów badań jakości wody, zgodności wykonywania badań jakości wody z obowiązującymi przepisami, tak w zakresie

⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

- badanych parametrów, częstotliwości pobierania próbek, a także posiadania przez laboratoria wykonujące badania potwierdzonego systemu jakości prowadzonych badań;
- 2) przestrzeganie zasady dokumentowania dokonywanych uzgodnień harmonogramów prowadzenia kontroli jakości wody;
  - 3) przekazywanie, zgodnie § 20 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ocen obszarowych do wiadomości właściwych wójtów i burmistrzów z terenu objętego nadzorem PPIS w Przasnyszu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	<p>Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.</p> <p>Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.</p>
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	<p>Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.</p> <p>W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.</p>

Warszawa, dnia 1 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Dyrektor
Anna Krzywicka

.....
podpis

Kontroler:

Grzegorz Bąk
główny specjalista k.p.

.....
podpis